

Пунски ратови

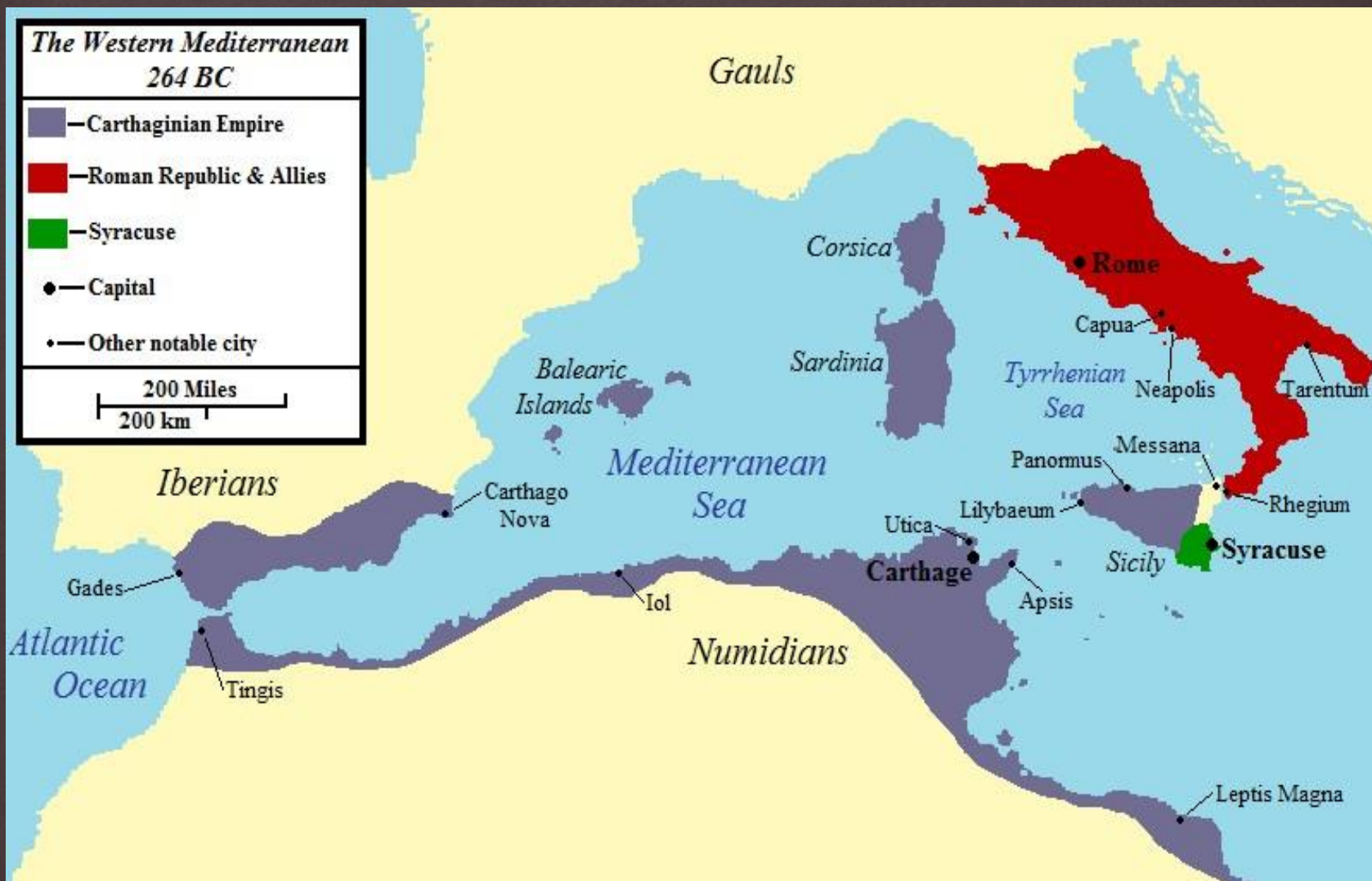
(264 – 146. г.п.н.е.)

Увод

☞ Након што су освојили Апенинско полуострво **Римљани** су одлучили да покоре цијело Средоземље и да Средоземно море „буде њихово језеро“. Али ту амбицију нису имали само они него и једна велика сила Картагина чија се моћ огледала у њеним развијеним трговачким мрежама, као и у моћној морнарици. Картагина је посједовала колоније широм Средоземља (Шпанија, Сицилија, Сардинија...) али су Римљанима посебно сметали њихови посједи на сицилији. Због све већег ривалства било је питање времена када ће до сукоба доћи.

Карта Средоземља прије првог сукоба између Рима и Картагине, први сукоб ће се догодити на Сицилији

Први пунски рат

(264 – 241.п.н.е.)

- ☞ Као што је већ речено моћ Картагине је почивала на трговини која се одвијала сиром Средоземља, имала је колоније на Иберијском (Пиринејском) полуострву, Сардинији, Корзици, Сицилији, Сјеверној Африци...
- ☞ Првобитно су односи између Рима и Картагине били веома добри (једно вријеме су били савезници, када је Пир нападао Рим) све док рим није заузео цијело Апенинско полуострво, када је сукоб постао неизбежан.

Почетак рата

- ☞ Повод Првом пунском рату је било Картагињанско заузимање града **Месине**, то јест њихове (картагињанске) помоћи том граду док је био под опсадом од стране **Сиракузе**, која је била Римски савезник.
- ☞ **Брдовит терен** на Сицилији је играо велику улогу у том рату је готово да није било могуће одвијање већих битака, углавном су то биле засједе, блокаде...

Први пунски рат

- ❧ **264.п.н.е.** Римљани нападају Картагину и заузимају готово цијелу Сицилију сем неких већих лука које је штитила Картагињанска морнарица
- ❧ У бици код Мила 260.п.н.е. Римљани односе побједу над Картагињанском флотом, захваљујући иновацији, такозваним „*гавранима*“ који су служили да легионари пређу са једног брода на други и воде битку као да су на копну.

Картагињански брод (*бирем*)— имали су два реда весала и квадратно једро служили су да пробију непријатељски брод

Римски брод – посједовали су специјални дрвени мост „*гавран*“ који је служио да се легионари искрцају на дровнички брод и воде битку као на копну, касније је избачен због већих потонућа бродова односно због нестабилности бродова.

Рат на Сицилији, акције римске вјске и ток кампање

Први пунски рат

- ❧ Марко Атилије Регул 256.п.н.е креће на Картагину (град), али не успијева и доживљава пораз
- ❧ Рат се поново премјешта на Сицилију, у помоћ Картагини стиже Хамилкар Барка који опоравља картагинску војску
- ❧ Римљани граде флоту и 241.п.н.е побјеђују Картагину код Егатских острва, то је била уједно и одлучујућа побједа Рима у Првом пунском рату

Хамилкар Барка (270. – 228.п.н.е.) је био картагињански државник и војсковођа, имао је синове **Ханибала** који га је касније наслиједио (Други пунски рат), Хаздрубала и Магдона Барку. Био је учесник Првог пунског рата када је водио картагињанску војску на Сицилији, такође је повео војску и у Шпанију, после рата подигао је Картагину на ноге

Услови мира

- ❧ Картагињани су Риму морали предати Сицилију, касније Сардинију и Корзику
- ❧ Морали цу платити огромну ратну репарацију (одштету)

Други пунски рат

(218 – 201.п.н.е.)

☞ Након Првог пунског рата Картагина се веома брзо опоравила захваљујући Хамилкару Барци који је напао и освојио добар дио **Шпаније** која је била богата рудама (сребром). Након Хамилкаровог погинућа у опсади једног града, заповједништво над војском преузима његов зет Хаздрубал који је склопио споразум са Римом према којем не смије овајати сјеверно од ријеке Ебро. Након Хаздрубала (убијен је) долази на власт нови вођа Ханибал (Хамилкаров син). Одгојен са мржњом према риму и обучен да буде вођа.

Zone di influenza di Roma e Cartagine
all'inizio della seconda guerra punica
(218 a.C.)

- Cartagine
- Repubblica Romana

Распоряд когна пред Други пунски рат

Ханибал Барка (247 – 183.п.н.е.) – рођен је 247 у току првог пунског рата, отац му је био Хамиликар Барка као и отац био је врстан војник и стратегист. Негов генијалан војни ум и његове тактике су употребљавали хиљадама година касније Европски владари (Наполеон, Влад Тепеш...) и дан данас се проучавају на војним академијама широм свијета. Побједник је многих битака (Код Кане, Тразиментског језера...). Након пораза код Заме наставио је спроводити реформе у Картагини, 195.п.н.е. у Битинији (на обали Црног мора) је попио отров рекавши: „Разумијем. Нека Римљани више не брину због мене“.

Почетак рата

☞ Картагина јача, а Риму није баш свеједно због тога, због тога Рим ставља град Сагунт под свој протекторат, иако је он јужно од ријеке Ебро. Град Сагунт напада градове које штити Картагина, а Ханибал не желећи на то да ћути (знао је да је то провокација Рима) опседа град Сагунт и након осмомесечне опсаде га осваја. 218. п.н.е. Римљани треже да им се преда Ханибал или ће објавити рат, наравно Картагина одбија да преда Ханибала и почиње Други пунски рат.

Ханибал креће на Италију

- ☞ У рано прољеће 218.п.н.е. Ханибал сакупља војску од око 97 хиљада војника(60000 пјешадије, 37000 коњице и 37 слонова) и креће преко Пиринеја
- ☞ План му је био да долином Роне дође до Алпа, успут да заобиђе сваку битку против Римљана на туђем тлу, већ је желио да нападне рим у срце – Италију, али је морао да пређе тешко проходне Алпе. Многи су били против али је Ханибал знао да одбраном неће ништа постићи и због тога је одлучио да крене у напад
- ☞ У свом плану и успијева, кроз Галију пролази лако (јер им није био непријатељ),код Марсеја заобилази римску војску генерала Корнелија Сципиона и стиже до Алпа

The Second Punic War 218 to 201 BC

Ханибалов пут из Шпаније (Нове Картагине) на Апенинско полуострво (Италију), и повратак у Африку

Ханибал прелази Алпе

- ❧ Прелазак Алпа је био један од највећих подухвата у антици и уопште у историји, наиме када је прешао Алпе Ханибал имао је упола војске која је стигла до Алпа (50.000 је стигло до Алпа), а у сјеверној Италији га је чекала одморна, нахрањена римска војска док је картагињанска војска била деморализована, гладна...
- ❧ Упркос свему Ханибал успјева подићи морал своје војске и побјеђује генерала Сципиона у бици код ријеке Тицино 218.п.н.е.

Wälfener Silberbogen.
1841.
(Vgl. S. 404.)

Gezeichnet von J. G. Schwan.

Nro. 438.

1841. Die- und Verlags-Verlag von Dr. K. Schell & Co. in Wien.

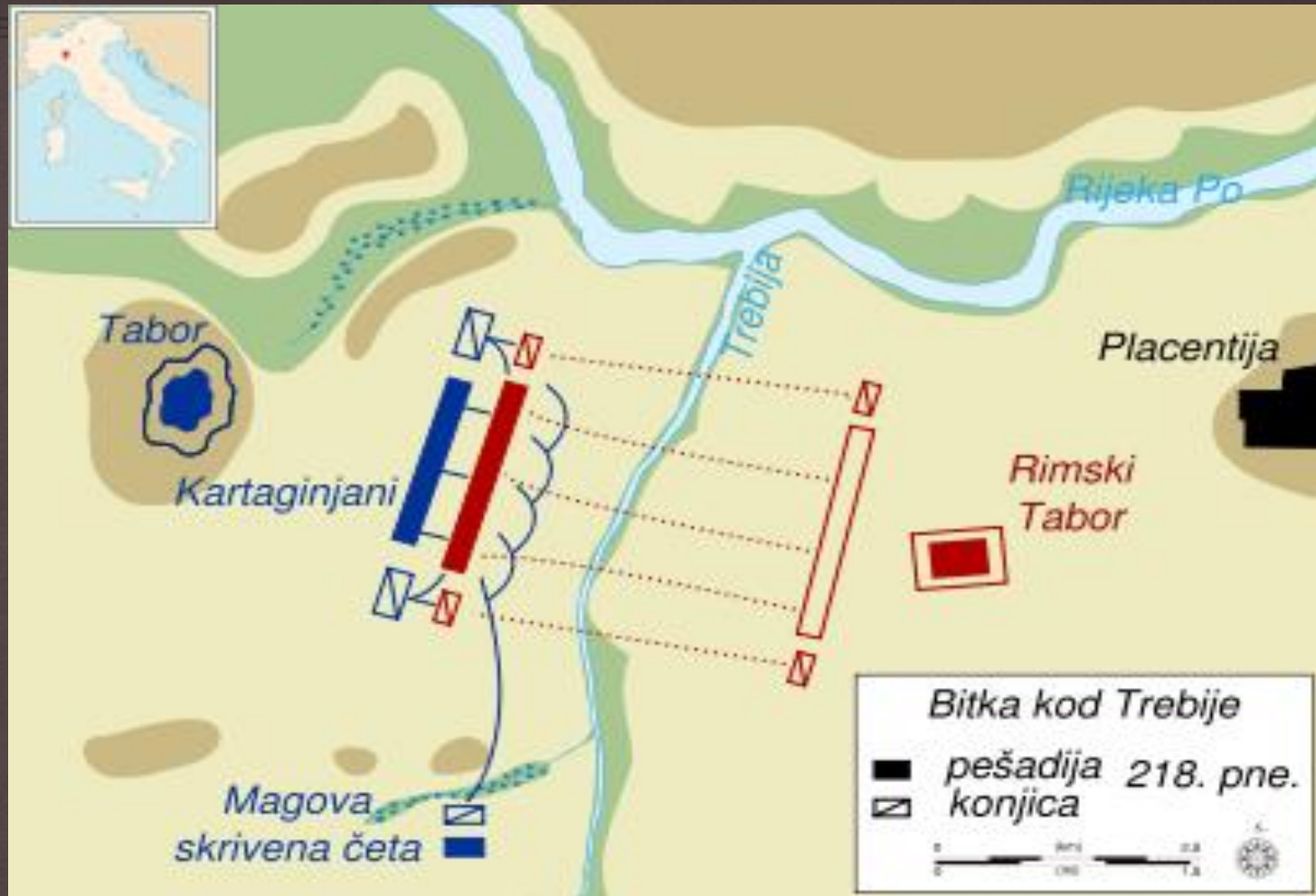
Verlag von Dr. K. Schell & Co. in Wien.

Ханибал прелази Алпе

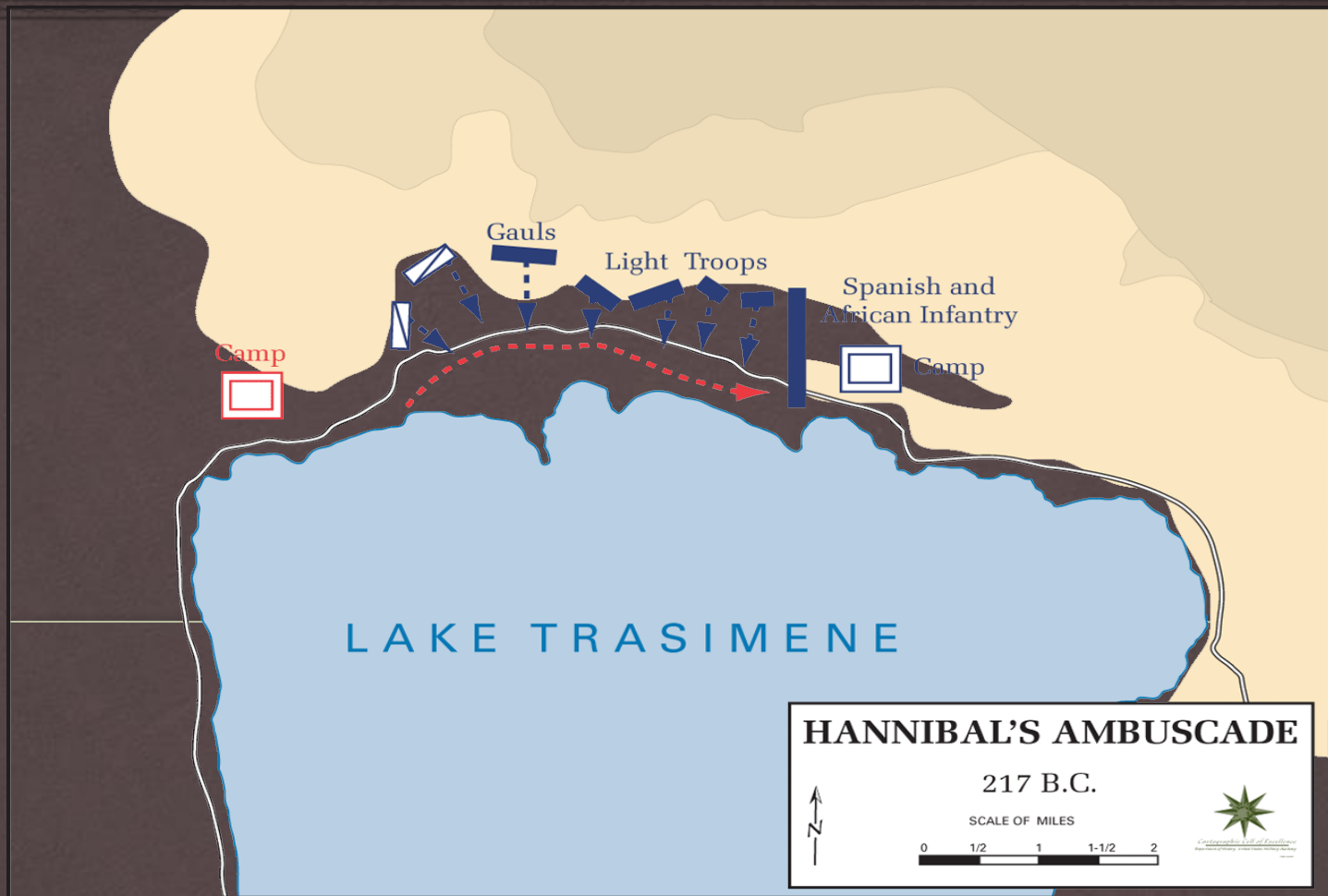
Битке код Требије и Тразиментског језера

- ❧ Битка код Требије се одиграла 18. децембра 218.п.н.е. И била је прва велика битка у Другом пунском рату у којој је побједу однио Ханибал захваљујући свом брилијантном војничком уму.
- ❧ Битка код Тразиментског језера се одиграла 24. јуна 217.п.н.е. гдје Ханибал побјеђује Гаја Фламинија и уништава његову војску. Та битка је примјер највеће и најуспјешније засједе у историји ратовања.
- ❧ После ових побједа Ханибалу је био отворен пут ка освајању Италије.

Битка код Требије – Римска војска (**Семпорије Лонг** ју је предводио, био је јако нестрпљив) је бројала око 45.000, а Ханибалова око 26.000 војника. Ханибал шаље коњанике да изазову Римљане, они смрзнути и гладни одговарају и нападају Картагињанске главне положаје, тада наступају Картагињански слонов и за тотално изненађење скривена чета **Мага Барке**, Картагињани односе побједу

Битка код Тразиментског језера – највећа и најуспјешнија засједа у историји ратовања у којој је убијена скоро цијела римска војка (или је убијена од мача или се удавила у језеру)

Рат у Италији се наставља

- ☞ Побједом код **Тразиментског језера** Ханибалу је био отворен пут ка цијелој Италији, користио је тактику „спаљене земље“ (по тој тактици се све уништава сто би непријатељу могло користити, масовно ће се користити у средњем вијеку)
- ☞ У Риму је изабран диктатор **Фабије Максим Кункатор** (Окљевало) који је избјегавао битке, спречавао је снабјевање хране непријатељу... Он је убрзо смјењен јер су Римљани били превише горди и арогантни за његову тактику

Битка код Кане

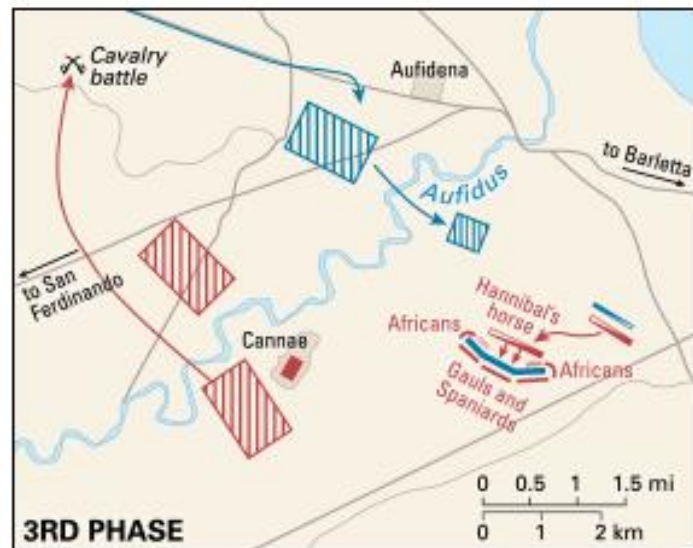
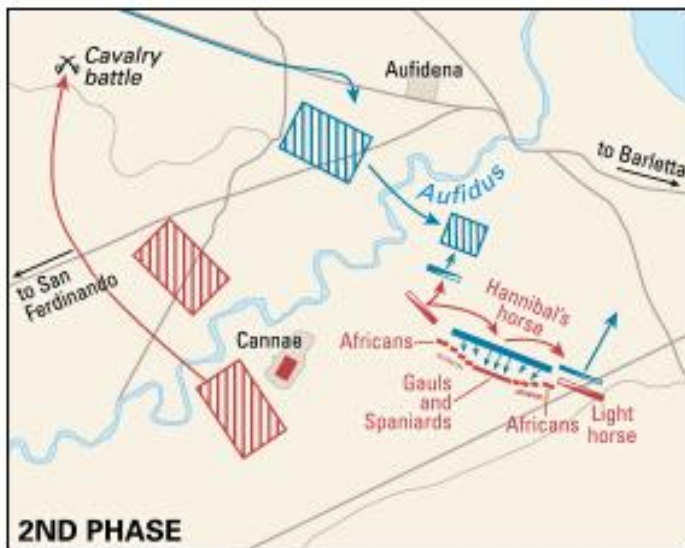
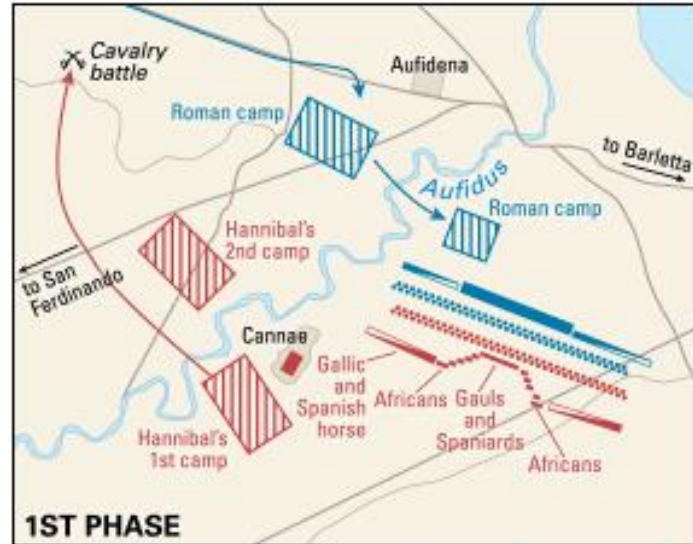
☞ Највећа битка Другог пунског рата је била битка код Кане која се одиграла 2 августа 216.п.н.е. Римљани су имали 70.000 војника, а Картагињани 50.000, иако су били бројчано надмоћнији Римљани нису успјели да побједе војног генија Ханибала који је успио да побије готово цијелу Римску војску у тој бици. Пјешадија је била у среднини, а коњица на боковима код Римљана и код Картагињана. Римски центар је био јачи (пјешадија) док су Картагињани били јачи на боковима, потукли римску коњицу и опколили римски центар заједно са галским трупама.

BATTLE OF CANNÆ

Second Punic War

August 2, 216 BCE

- Roman infantry
- Roman cavalry
- Roman skirmishers
- Carthaginian infantry
- Carthaginian cavalry
- Carthaginian skirmishers

Рат се сели у Африку

- ☞ Након битке код Кане Ханибалу је био отворен пут ка Риму и сви су очекивали да ће кренути на њега (Рим). Грађани Рима су узвикивали „Hanibal ante portas“ (Ханибал је пред вратима) и то им је остала узречица кад год дође нека невоља и дан данас.
- ☞ Због Ханибаловог оклијевања Рим 210.п.н.е. сакупља војску и креће на Шпанију на челу са Корнелијом Сципиооном. 209.п.н.е осваја Нову Картагину и цијелу јужну Шпанију. Након освајања Шпаније сели се у Африку 204.п.н.е.

Битка код Заме

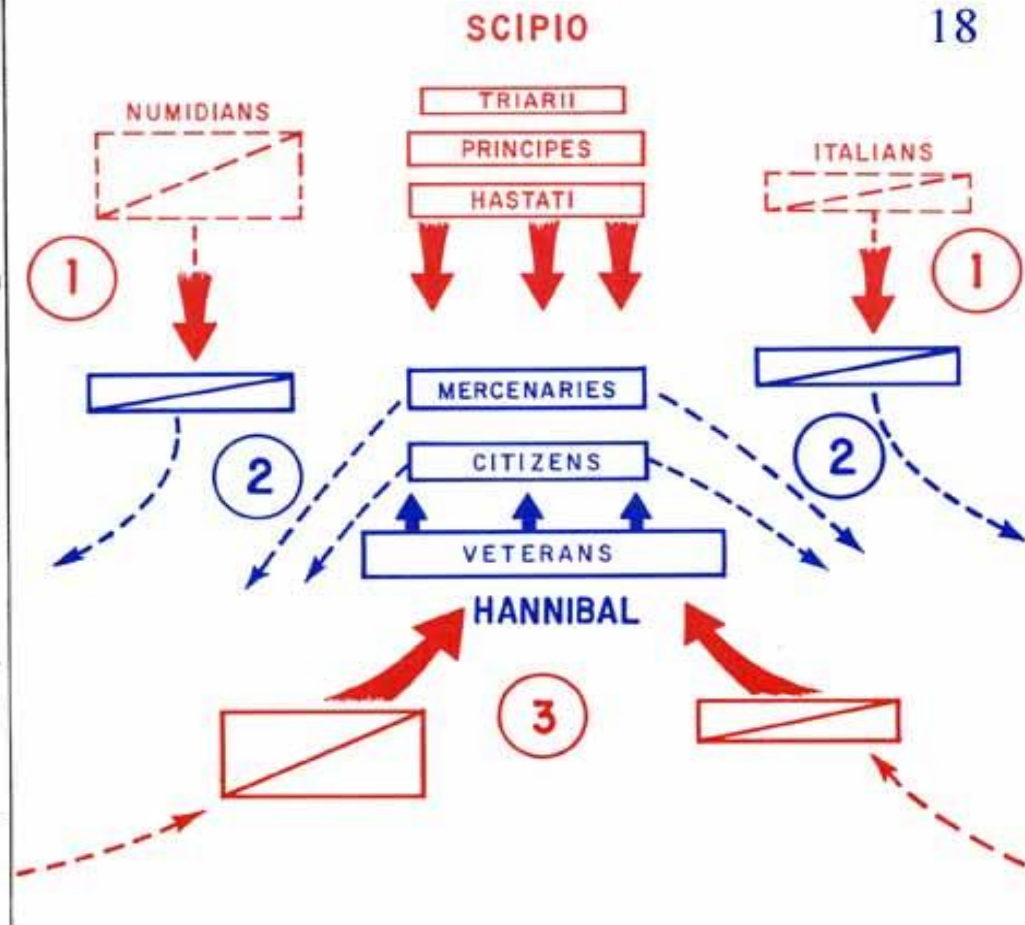
- ❧ Након освајања Шпаније Корнелије Сципион са војском се сели у Африку 204.п.н.е., Ханибал такође долази у Африку.
- ❧ 302.п.н.е. одиграла се битка код Заме, у тој бици Ханибал претрпљује свој први и посљедњи пораз
- ❧ Склопљен је мировни уговор по коме Картагина предаје Риму посједе у Шпанији, исплаћује велику ратну одштету, преда ратне бродове, а изван Африке не смије водити рат.
- ❧ Одлука Ханибала да не крене на Рим запечатила је судбину Европе за идућих 600 година.

① Roman cavalry drives Carthaginian cavalry from the field and pursues

② Roman legion drives off Carthaginian mercenaries and citizen forces

③ After regrouping the Legion strikes Hannibal's veterans as the Roman cavalry attacks from the rear

BATTLE OF ZAMA
202 B.C.

Битка код Заме – Ханибал је имао око 54.000 ,а Сципион је имао око 43.000 војника.Ханибал није имао искусне јединице као у Италији, већ на брзину сакупљену војску.Римска коњица напада Картагињанску и разбија је, Ханибал шаље слонове али су војници направили празан простор и слонови су прошли без да су нањели штету. Битка је и даље била неизвјесна све док се Римска коњица није вратила(терали су картагињанску коњицу) и задала одлучујући ударац

Трећи пунски рат (149. – 146.п.н.е.)

- ☞ Картагина губи сву политичку моћ, и креће у развој трговине, почиње извозити вино и маслиново уље и постаје конкурентна римској трговини, и то је био окидач због чега је морала бити уништена.
- ☞ Картагина желећи да поврати стару славу напада Нумибију, али на страну Нумидије стаје Рим и почиње Трећи и задњи пунски рат који је трајао од 149. – 146.п.н.е.

Трећи пунски рат

- ❧ 149.п.н.е. Римска војска се искрцава на обале сјеверне Африке и напада Картагину која тражи мир.
- ❧ Захтјев је био такав да Картагињани напусте град и населе се 15 километара од обале, на то Картагињани нису пристали
- ❧ Римљани су подцјенили **Картагину** напали је и требало има је три године да је освоје, када су ушли у град опљачкали су га, сплалили, побили становништво, градска територија је узорана и на њу је бачено проклетство.

Рушевине Картагине

Завршетак ратова

- ❧ Картагина је уништена, Рим је постао једина сила на Средозњмљу, освојене територије Картагине је прогласио провинцијом под називом Африка
- ❧ Риму сада нико није стојао на путу да освоји цијело Средоземље осим самог себе